

ΕΘΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ο Μεγάλος ΠΟΛΕΜΟΣ

που θα τελείωνε όλους τους πολέμους 1914-1918

Ο Μεγάλος Πόλεμος, που αργότερα επρόκειτο να ονομαστεί Α΄ Παγκόσμιος, είναι για την Ελλάδα ένα ξεχασμένο όσο και σημαντικό ιστορικό κεφάλαιο. Υπήρξε ο πρώτος πόλεμος στον οποίον ενεπλάκη όλη η υφήλιος και χρησιμοποιήθηκαν όπλα σύγχρονης τεχνολογίας, με τεράστια καταστρεπτική δύναμη.

Παπαρούνες

«Ήταν ένας λόφος άλικος από τις παπαρούνες. Ξεκουραζόταν ένα Ρούσικο Σύνταγμα, που τραβούσε κι αυτό για το μέτωπο. Εκεί μας σταματήσανε κ' εμάς [...]
Φάγαμε μαζί, κουβεντιάσαμε ώρες δίχως να καταλαβαίνει γρι ο ένας απ' τη γλώσσα τ' αλλουνού. Όμως συνεννοηθήκαμε περίφημα. Η αγάπη κ' η όχτρα έχουν διεθνή γλώσσα [...]
Σαν κάμαμε τις τετράδες για να φύγουμε, οι Ρούσοι βάλανε παπαρούνες μέσα στις μπούκες των ντουφεκιών μας. Ήτανε σα μια παράξενη λιτανεία με ατσαλένιες λαμπάδες, που στην κορφή τους άναβε η πιο χαρούμενη φλόγα [...]
Πόση αγάπη υπάρχει στον κόσμο! Άφθονη σαν ποτάμι που χύνεται μέσα σ' έναν κάμπο. Ανθισμένη σαν ένας λόφος κόκκινος από τις παπαρούνες, που σε φωνάζουνε να τις κόψεις. Δεν έχεις παρά να σκύψεις να τις κόψεις»

- Στρατής Μυριβήλης, *Η ζωή εν Τάφω* -

Ο πόλεμος του 1914-1918 επηρέασε βαθιά την κοινωνία, ενώ οι επιπτώσεις του είναι αισθητές μέχρι σήμερα. Σε αυτόν βρίσκονται τα σπέρματα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς και η οριστική κυριαρχία των εθνικών κρατών. Ο πόλεμος που θα τελείωνε όλους τους πολέμους άλλαξε για πάντα την εικόνα της Ευρώπης, θέτοντας τα θεμέλια μιας νέας εποχής.

Το 2014-2018 συμπληρώνονται εκατό χρόνια από τον Μεγάλο Πόλεμο. Πρόκειται για μια παγκόσμια επέτειο ανάμνησης, που αποτελεί αφορμή για αναστοχασμό πάνω στην τρωτότητα του πολιτισμού. Η κατάρρευση κάθε κανόνα

ανθρωπισμού εισήγαγε την ανθρωπότητα σε έναν αιώνα υπερβολικής και συχνά παράλογης βίας.

Μέσα από όπλα, στολές και προσωπικά αντικείμενα, έγγραφα, γελοιογραφίες, αφίσες, φωτογραφίες, όπως και ηχητικά, βιωματικά και διαδραστικά εκθέματα, αλλά και σύγχρονα έργα τέχνης, η έκθεση αναδεικνύει την τεράστια σημασία αυτού του πρώτου βιομηχανικού πολέμου με τον οποίο ξεκίνησε ο 20ός αιώνας. Ήταν ένας αιώνας από τους βιαιότερους που έχει γνωρίσει η ανθρωπότητα, και σίγουρα για τους στρατιώτες αυτός ήταν ο χειρότερος και φονικότερος πόλεμος.

Βρετανικός σατιρικός χάρτης της Ευρώπης του 1914. Από τον Walter Emanuel (© Συλλογή Παναγιώτη Σουκάκου).

Η ζωή μέσα στα χαρακώματα. Προσωπικά αντικείμενα στρατιωτών (Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Μέσα στον Πόλεμο η θέση της Ελλάδας υπήρξε εξαιρετικά δύσκολη. Από τη μία τα πολιτικά και στρατηγικά αδιέξοδα οδήγησαν στον Εθνικό Διχασμό. Από την άλλη όμως, η είσοδος στον πόλεμο και η συμμετοχή σε καθοριστικές μάχες στο Βαλκανικό Μέτωπο, της επέτρεψαν να αναχωρήσει από το τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τη Μεγάλη Ιδέα σχεδόν πραγματοποιημένη. Ο Μεγάλος Πόλεμος άλλαξε τα κράτη, τα καθεστώτα, τις

κοινωνίες, και προβλήθηκε ως μία θυσία που θα οδηγούσε στο τέλος όλων των πολέμων. Ήταν όμως αυτό ρεαλιστικό;

Η έκθεση δεν αποτελεί πλήρη διήγηση των γεγονότων του πολέμου. Στοχεύει να παρουσιάσει συνοπτικά την κοινωνικοπολιτική εμπειρία μέσα στο εμπόλεμο περιβάλλον, με επίκεντρο την ελληνική περίπτωση.

Διάρκεια έκθεσης: έως τις 11 Νοεμβρίου 2018.

Χημικός θάνατος: μάσκες αερίων διαφόρων τύπων (© Συλλογή Ιωάννη Λαζαρίδη).

Μπαούλο εκστρατείας Γάλλου Αξιωματικού (© Συλλογή Βασιλείου Νικόλτσιου).